

Zamyšlení nad komunikováním statistiky v médiích

seminární práce pro předmět:

Statistická analýza dat, PSY117

Pavla Linhartová

361780, psychologie jednooborová

Datum odevzdání: 25. 4. 2010

Fakulta sociálních studií MU, 2009/2010

Osmého dubna 2010 byl na serveru novinky.cz uveřejněn článek s názvem: „Dobré vztahy s tcháný snižují riziko nevěry ve vztahu“. Článek je sice krátký a dokonce jsem ho na první pohled neshledávala příliš zajímavým, ale po seznámení se s původní studií mě samotnou překvapilo, v kolika věcech se odlišuje od původních statistických dat.

Článek dle slov jeho autora shrnuje výzkum odborníků z univerzity v Iowě, kteří se zaměřili na výzkum věrnosti v heterosexuálních vztazích osob mezi 18 a 60 roky v oblasti Chicaga. Výsledky prý naznačují, že: „...lidé jsou tam dnes velmi liberální, neboť nevěru přiznala čtvrtina dotázaných osob. Desetina párů přitom se sexuálními úlety mimo vztah vzájemně souhlasí. Ale zajímavým objevem je skutečnost, že nejčastěji věrnost ve vztahu uváděli ti partneři, kteří dobře vycházeli se svým tchánem a tchýní.“

Původní zpráva, resp. analýza provedená Anthony Paikem a jeho spolupracovníky, však vychází z dat z výzkumu „Health and Social Life Survey“ provedeného v Chicagu v roce 1995 – tedy z 15 let starých dat. To je limitací celé analýzy, jak píše i sám Paik. Nicméně článek tento fakt nejen že nezmiňuje, nýbrž prezentuje data jakou aktuální, jak ukazuje věta: „lidé jsou tam dnes velmi liberální“.

Původní analýza se zaměřuje na vliv různých nezávislých proměnných na jednu závislou proměnnou – a to měl-li jeden z partnerů poměr s někým jiným během vztahu. Nezávislé proměnné se týkají buď vztahu respondentů se současným partnerem (např. jak dlouho se partneři znali před začátkem vztahu či po jaké době spolu začali sexuálně žít), sexuálního života respondenta (např. počet sexuálních partnerů za život) nebo demografických údajů. Článek tedy zmiňuje statistiku starou 15 let a zabývá se přitom velmi málo korelujícími proměnnými, které tuto statistiku ovlivňují (mohou ovlivňovat).

Respondent přitom odpovídal, jednak zda on měl poměr, a jednak zda si myslí, že partner měl poměr. O tom, že by partneři se vzájemnou nevěrou souhlasili, se studie nezmiňuje. Domnívám se, že ona desetina párů dle článku „souhlasících s úlety“ spíše vychází z faktu, že desetina respondentů uvedla oboustrannou nevěru ve vztahu. Rovněž není pravda, že by čtvrtina lidí přiznala nevěru – čtvrtina lidí se vyjádřila, že buď oni sami, nebo jejich partner byli ve vztahu nevěrní.

Co se týče dobrých vztahů s rodiči, které daly článku název, je pravda, že negativně korelují s výskytem nevěry. Nevidím však důvod, proč to uvádět jako nejčastější případ, protože vztahy s rodiči jsou pouze jednou z mnoha korelujících proměnných. Podíváme-li se blíže na data o vztazích s rodiči, zjistíme, že respondenti byli dle svých odpovědí rozděleni do kategorií „0 - 1“, „2 - 3“, a „4“. Jednotlivá čísla značí součet rodičů partnera, které respondent potkal a vychází s nimi, a rodičů respondenta, které potkal jejich partner a vychází s nimi. Na základě dat pak můžeme formulovat závěr, že v párech spadajících do čtvrté kategorie, tedy ve kterých respondent uvedl dobré vztahy s oběma rodiči na obou stranách, se vyskytuje věrnost nejčastěji, ovšem jen vzhledem k ostatním dvěma kategoriím.

V další části článku se píše: „Zajímavé také je, jaký vliv má skutečnost, když se dospělý člověk zamiluje do kamaráda či kamarádky. U žen to pak zvyšuje riziko nevěry o 44 procent, zatímco u mužů o 25 procent. Když se však zamilují do méně známého či úplně cizího člověka, riziko nevěry u žen je o 30 procent vyšší a u mužů o 43 procent. Pánové tedy raději připustí úlet s méně známou ženou než s kamarádkou, zatímco ženy spíš s kamarádem než s méně známým mužem.“

Bohužel takováto informace se v původní analýze vůbec nevyskytuje. Ve skutečnosti se zde jedná o vliv proměnné „type of sexual involvement“. Tato proměnná byla stanovena na základě odpovědi respondenta na otázku, v jaké fázi vztahu se současným partnerem byli, když spolu poprvé měli sex. Dle odpovědí pak byly dané fáze vztahu rozčleněny do čtyř kategorií: vážný vztah (serious relationship), chození (casual dating), kamarádství (friendship) a příležitostný sex (casual sex). Ve studii se potom píše, že pravděpodobnost nevěry je o 44% vyšší u žen, které začaly mít sex se současným partnerem v kamarádství, a o 30% u těch, které začaly příležitostným sexem, než u žen, které začaly ve vážném vztahu. Co se týče mužů – pravděpodobnost nevěry je u nich o 25% vyšší v kategorii „kamarádství“ a o 43% vyšší v kategorii „příležitostný sex“, než u mužů z kategorie „vážný vztah“.

Popravdě řečeno jsem velmi dlouho zkoumala původní studii, jestli se spíše nemýlím já. Nicméně v celém výzkumu se nevyskytují vůbec žádné charakteristiky těch lidí, se kterými byli jednotliví partneři nevěrní. Domnívám se, že za chyby v tomto článku může buď povrchní seznámení se s daty

ve výzkumu, nebo špatný překlad. Vlastní data jsou totiž v původní studii v poměrně nepřehledné podobě (alespoň dle mého názoru) a nemyslím si, že by autor článku pracoval také s nimi.

ZDROJE

internetový článek, staženo 8. 4. 2010

<http://www.novinky.cz/zena/vztahy-a-sex/196897-dobre-vztahy-s-tchany-snizuji-riziko-nevery-ve-vztahu.html>

původní studie, staženo 12. 4. 2010

<http://www.thefreelibrary.com/The+contexts+of+sexual+involvement+and+concurrent+sexual+partnerships.-a0221270355>

Pěkně jste to rozebrala. Autor jakoby si vybíral čísla a vymýšlel si k nim na dané téma významy. Mohla jste zmínit i neoprávněnost kauzálního jazyka v takto striktně korelačním výzkumu. Jaké jsou základy těch procentních srovnání?

SJ

10b